

Ø113 – Ændrede ansættelsesforhold for plejefamilier

25-08-2015

Baggrund

Socialudvalget besluttede d. 27. maj 2015 at tage en drøftelse af plejefamiliers ansættelsesforhold. Socialudvalget vedtog efterfølgende på udvalgets møde d. 12. august 2015 et medlemsforslag stillet af Venstre, som indebar, at forvaltningen i forbindelse med drøftelsen skulle udarbejde et budgetnotat med udgifterne til ny aflønningsmodel. Budgetnotatet kan indgå i de kommende forhandlinger om budget for 2016 og udarbejdes med udgangspunkt i aflønningsmodellerne, som benyttes i hhv. Aarhus og Esbjerg.

Indhold

Socialforvaltningen benytter en række forskellige plejefamilier: Almindelige plejefamilier, kommunale plejefamilier (kaldet ”forstærkede plejefamilier”), akutplejefamilier, netværksplejefamilier, private plejefamilier samt aflastningsfamilier. Netværksplejefamilier og private plejefamilier kompenseres kun i mindre grad, mens aflastningsfamilierne kun modtager plejebørn i kortere tid af gangen. Beregningerne i dette notat angår derfor kun de tre førstnævnte typer.

Socialforvaltningen benytter for de almindelige, akutte og ”forstærkede plejefamilier” en vederlagsmodel, der følger den af KL anbefalede model for aflønning af plejefamilier. Kompensationen opgøres i 1-10 skattepligtige vederlag. Antallet af plejevederlag fastsættes ud fra en konkret og individuel vurdering af det enkelte barn eller unges behov for særlig støtte, samt den indsats, det er aftalt, at familien skal yde i forbindelse hermed. Ud over det skattepligtige vederlag ydes tilskud til barnets kost og logi, lomme- og tøjpenge til barnet samt engangs- og ekstraudgifter. Disse tilskud er skattefrie.

I Aarhus Kommune er de almindelige plejefamilier siden 2008 blevet ansat efter den såkaldte ”Gennemsnitsmodel”. Modellen består af fire fastlagte niveauer, der afspejler, hvor stor plejeopgaven er på det enkelte niveau. Det, der adskiller gennemsnitsmodellen fra vederlagsmodellen, er, at honoreringen af plejefamilien fastsættes ud fra en gennemsnitsbetragtning af plejeopgaven fordelt over hele anbringelsesforløbet.

Det betyder, at honoreringen fastholdes på samme størrelse under hele anbringelsesforløbet. Dog kan det komme på tale at supplere honoreringen med en basisydelse det første år af anbringelsen, hvis det vurderes, at opgaven kræver, at en af plejeforældrene det første år er til rådighed på fuld tid og derfor må søge om orlov fra sit erhvervsarbejde.

De kommunale plejefamilier i Aarhus (”forstærkede plejefamilier” i København) ansættes også efter gennemsnitsmodellen. Som regel placeres de på det højeste honoreringsniveau, niveau 4. Af honoreringen på niveau 4 kan fratrækkes 14 % til pensionsopsparing, som Aarhus Kommune tilbyder plejefamilierne at administrere.

Eksekveringsparat?

	JA / NEJ
Udvalgsbehandlet (Socialudvalget)	
Kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling	

Bydel

Alle bydele

Formålet med gennemsnitsmodellen er at sikre, at plejefamilien får et øget incitament til at forbedre plejebarnets situation, idet honoreringen ikke længere sættes ned, når plejeopgaven bliver lettere. Samtidig sikrer modellen en mere stabil og forudsigelig indkomst for plejefamilierne.

Det er endnu svært at sige, om modellen har ledt til flere udgifter for Aarhus Kommune, end man ellers ville have haft. Aarhus Kommune beretter, at man har oplevet en mindre stigning i de gennemsnitlige udgifter til anbringelser i plejefamilier, men at det ikke er sikkert, at det alene kan tilskrives gennemsnitsmodellen.

Det er endnu svært at sige, hvad effekterne af Aarhus-modellen har været for de anbragte børn og unge. Evalueringen af modellen fra 2010 rummer således ikke et decideret børneperspektiv. Evalueringen tyder på, at Aarhus-modellen kan være med til at afhjælpe problemet med den uhensigtsmæssige incitamentsstruktur, som vederlagsmodellen indebærer, og reducere risikoen for, at der opstår konfliktfyldte situationer mellem kommune og plejeforældre.

I Esbjerg Kommune har man i sommeren 2015 indført en særlig model for honorering af de kommunale plejefamilier ("forstærkede plejefamilier" i København). Da disse plejefamilier som udgangspunkt tager imod børn og unge, hvor en ekstraordinær indsats er nødvendig i anbringelsesforløbet, forventes det, at den ene af plejeforældrene anvender sin fulde arbejdskraft og står til rådighed på fuld tid i hjemmet som plejeforælder.

Plejefamilierne modtager et fast antal månedlige vederlag gennem hele anbringelsen. Derudover indbetaler kommunen pension med en takst, der følger taksten i overenskomsten for pædagogisk uddannet personale i særlige stillinger. Kontrakten indeholder desuden tre måneders gensidigt opsigelsesvarsel, fast aftale om aflastning, samt kommunalt betalt ansvarsforsikring af plejebarnet.

Esbjerg-modellen er først for ganske nylig trådt i kraft, og der er derfor endnu ikke ansat kommunale plejefamilier på den nye kontrakt. Der vides derfor endnu ikke noget om effekterne af modellen for plejebørn og plejefamilier.

Udvidede muligheder for aflastning, som Esbjerg-modellen rummer, kan fra plejebørnenes vinkel have betydning for følelsen af ikke at være en rigtig del af plejefamilien. Fx anbefaler en række tidligere anbragte, at plejefamilier i mindst muligt omfang afholder ferie uden plejebarnet, da det kan virke stigmatiserende.

De almindelige plejefamilier i Esbjerg Kommune ansættes fortsat efter den vederlagsmodel, der anvendes i Københavns Kommune.

I det følgende præsenteres tre alternative ansættelsesmodeller samt overslag over de økonomiske konsekvenser, en indførelse af disse vil medføre.

Scenarie 1: Aarhus-modellen – for almindelige, forstærkede og akut-plejefamilier i Københavns Kommune

De almindelige, forstærkede og akutte plejefamilier i Københavns Kommune ansættes på de kontrakter, der i Aarhus Kommune anvendes ved ansættelse af almindelige og kommunale plejefamilier.

Tabel 2. Scenarie 1

<i>(1.000 kr. – 2016 p/l)</i>	2016	2017	2018	2019	I alt
- Udgifter ved Aarhus-model for almindelige plejefamilier	-2.400	-2.400	-2.400	-2.400	-9.600
- Udgifter ved Aarhus-model for forstærkede og akut-plejefamilier	3.600	3.600	3.600	3.600	14.400
Udgifter til scenarie 1 i alt	1.200	1.200	1.200	1.200	4.800

Risikovurdering

Der er en usikkerhedsfaktor i beregningen, som omhandler ansvarsforsikringer for de anbragte børn og unge i familiepleje. I Aarhus tegner kommunen en ansvarsforsikring for det anbragte barn, mens plejeforældrene i København forudsættes at have en kombineret ansvars- og ulykkesforsikring for barnet. Et forsigtigt bud vil være, at udgifterne til forsikring af de københavnske børn og unge under Aarhus-modellen vil lande på ca. 200.000 kroner årligt.

Beregningerne af de økonomiske konsekvenser af Aarhus-modellen er baseret på anbringelsesmønsteret for 2014, herunder den eksisterende spredning i antallet af vederlag, plejefamilierne tildeles. Ved den eventuelle overgang til en ny ansættelsesmodel kan det forventes, at der i ”oversættelsen” kan ske forskydninger i denne spredning.

Et eksempel: I 2014 udbetalte Socialforvaltningen i gennemsnit 6,1 månedlige vederlag til de almindelige plejefamilier. Ved en direkte overførsel af Aarhus-modellen ville i stedet blive udbetalt 5,7 vederlag pr. måned. Men hvis der – af forskellige årsager – ikke bliver tale om en direkte overførsel af modellen, kan beregningerne komme til at se helt anderledes ud. For hver gang gennemsnittet stiger med 0,1 vederlag pr. almindelig plejefamilie, vil det have en konsekvens på 1,75 mio. kroner årligt. Såfremt det gennemsnitlige antal vederlag fx havner på 6,1 efter en indførelse af Aarhus-modellen vil det således give en udgiftsstigning til vederlag på 7,0 mio. kroner årligt (2014-niveau).

Den gennemførte evaluering af Aarhus-modellen indeholder nogle fordyrende forbedringsforslag, som ikke er medtaget i de nærværende beregninger. Det handler bl.a. om ”fastsættelse af og spændet mellem niveauerne”, hvor det anbefales at forhøje kompensationen i niveau 3, og ”basisydelsens længde og udstrækning”, hvor det anbefales at forlænge perioden, basisydelsen kan tildeles, til halvandet år.

Scenarie 2: Esbjerg-modellen – for almindelige, forstærkede og akut-plejefamilier i Københavns Kommune

De almindelige, forstærkede og akutte plejefamilier i Københavns Kommune ansættes på den kontrakt, der i Esbjerg Kommune anvendes ved ansættelse af kommunale plejefamilier.

Tabel 3. Scenarie 2

<i>(1.000 kr. – 2016 p/l)</i>	2016	2017	2018	2019	I alt
- Udgifter ved Esbjerg-model for almindelige plejefamilier	14.300	14.300	14.300	14.300	57.200
- Udgifter ved Esbjerg-model for forstærkede og akut-plejefamilier	2.300	2.300	2.300	2.300	9.200
Udgifter til scenarie 2 i alt	16.600	16.600	16.600	16.600	66.400

Risikovurdering

I Esbjerg Kommune tegnes, som i Aarhus, ansvarsforsikringer for de anbragte børn og unge i familiepleje. Der gælder derfor samme usikkerhed i beregningen som for Aarhus-modellen, og et bud vil ligeledes være, at udgifterne til forsikring af de københavnske børn og unge under Esbjerg-modellen vil lande på ca. 200.000 kroner årligt.

Derudover lægges der i Esbjerg-modellen i højere grad end i den nuværende vederlagsmodel op til, at plejefamilierne har mulighed for at afholde ferie uden plejebarnet. Hvis flere familier benytter sig af dette, vil det indebære øgede udgifter til aflastning i ferieperioderne.

Scenarie 3: Esbjerg-modellen – for forstærkede og akut-plejefamilier i Københavns Kommune

De forstærkede og akutte plejefamilier i Københavns Kommune ansættes på den kontrakt, der i Esbjerg Kommune anvendes ved ansættelse af kommunale plejefamilier.

Tabel 4. Scenarie 3

<i>(1.000 kr. – 2016 p/l)</i>	2016	2017	2018	2019	I alt
- Udgifter ved Esbjerg-model for forstærkede og akut-plejefamilier	2.300	2.300	2.300	2.300	9.200
Udgifter til scenarie 3 i alt	2.300	2.300	2.300	2.300	9.200

Risikovurdering

Som ved scenarie 2, men med en mindre udgift til ansvarsforsikringer.

Overordnede målsætninger og effekter

En eventuel ændring af plejefamiliernes ansættelsesforhold bør bidrage til en øget rekruttering samt fastholdelse af plejefamilier til gavn for de udsatte børn og unge i København.

Tabel 1: Oversigt over aktiviteter og afledt effekt

(Del)aktivitet	Afledt effekt
Scenarie 1: Aarhus-modellen – for almindelige, forstærkede og akut-plejefamilier i Københavns Kommune	
- Plejefamilierne modtager samme økonomiske kompensation under hele anbringelsesforløbet	- Plejefamilierne oplever mere stabilitet og forudsigelighed i indtjeningen

- Plejefamilierne sættes ikke ned i løn, når plejebarnet får det bedre	- Plejeforældrene får incitament til at fokusere på plejebarnets ressourcer frem for svagbeder
Scenarie 2: Esbjerg-modellen – for almindelige, forstærkede og akut-plejefamilier i Københavns Kommune	
- Plejefamilierne modtager samme økonomiske kompensation under hele anbringelsesforløbet	- Plejefamilierne oplever mere stabilitet og forudsigelighed i indtjeningen
- Plejefamilierne sættes ikke ned i løn, når plejebarnet får det bedre	- Plejeforældrene får incitament til at fokusere på plejebarnets ressourcer frem for svagbeder
- Plejeforældrene optjener pension	- Plejeforældrene står bedre, når de når pensionsalderen
- Plejeforældrene og kommunen har tre måneders gensidigt opsigelsesvarsel	- Plejeforældrene risikerer i mindre grad at miste indtæjning i overgangen fra plejeopgaven til anden indtægt
- Kommunen tegner ansvarsforsikring for plejebarnet	- Plejeforældrene eller de biologiske forældre forudsættes ikke at have tegnet forsikring for barnet
Scenarie 3: Esbjerg-modellen – for forstærkede og akut-plejefamilier i Københavns Kommune	
- Som scenarie 2 – blot kun for de forstærkede plejefamilier og akutplejefamilierne, ikke de almindelige	

Økonomi

Tabel til udgifter til service/ overførsler mv./ finansposter

Tabel 5 nedenfor samler de tre allerede præsenterede scenarier i én tabel:

Tabel 5. Scenarie 1-3 samlet

(1.000 kr. – 2016 p/l)	2016	2017	2018	2019	I alt
- Udgifter ved Aarhus-model for almindelige plejefamilier	-2.400	-2.400	-2.400	-2.400	-9.600
- Udgifter ved Aarhus-model for forstærkede og akut-plejefamilier	3.600	3.600	3.600	3.600	14.400
Udgifter til scenarie 1 i alt	1.200	1.200	1.200	1.200	4.800
- Udgifter ved Esbjerg-model for almindelige plejefamilier	14.300	14.300	14.300	14.300	57.200
- Udgifter ved Esbjerg-model for forstærkede og akut-plejefamilier	2.300	2.300	2.300	2.300	9.200
Udgifter til scenarie 2 i alt	16.600	16.600	16.600	16.600	66.400
- Udgifter ved Esbjerg-model for forstærkede og akut-plejefamilier	2.300	2.300	2.300	2.300	9.200
Udgifter til scenarie 3 i alt	2.300	2.300	2.300	2.300	9.200

Risikovurdering

Uanset hvilket scenarie, man vælger, er der betydelige usikkerheder forbundet med økonomien. De specifikke risikovurderinger for de tre modeller er beskrevet ovenfor. I det følgende beskrives de generelle.

For det første er det svært med sikkerhed at fremskrive antallet af almindelige, forstærkede og akut-plejefamilier med plejeopgaver for Københavns Kommune. I modellerne ovenfor er fx regnet med de nuværende 40 forstærkede plejefamilier, men Center for Familiepleje oplyser, at man allerede i 2016 regner med at runde 50 årsværk. Da der er tale om en stor forventet procentvis stigning, vil en sådan udvikling få mærkbare økonomiske konsekvenser.

For det andet vil der være en større økonomisk/ressourcemæssig omkostning for Center for Familiepleje ved indførelse af enten Aarhus- eller Esbjerg-modellen, som ikke er medtaget i beregningerne. Der vil formentlig være tale om en udgift på omkring 300.000 kroner til opkvalificering af medarbejdere, informationsmateriale til plejeforældrene om ny model m.m.

Ved en overgang til en anden ansættelsesmodel for plejefamilier end den, der i dag benyttes, må alle eventuelle yderligere omkostninger i perioden afholdes inden for de eksisterende rammer.

Bilag. Tekniske oplysninger

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere afsat midler til området.